

AMERIKANSKI SLOVENEC

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1821.

The first and the Oldest Slovene
Newspaper in America.

Established 1821.

Izjava vsak dan razum nedelj, pone
sajkov in dnevnih po praznikih.

Izjava in tisk!

EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Issued daily, except Sunday, Mon-
day and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak RD., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:

Subscription:

Za celo leto	\$5.00	For one year	\$5.00
Za pol leta	2.50	For half a year	2.50
Za četrt leta	1.50	For three months	1.50
Za Chicago, Kanade in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half a year	3.00
Za četrt leta	1.75	For three months	1.75
Posamezna številka	3c	Single copy	3c

Doprisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlanji uredništvo vsak dan in pol pred dnevom, ko izida list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtega dopoldna. — Na dopis brez podpisu se ne ozira. — Rokopisov uredništvo na vrata.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Mačka okoli kaše

Liga narodov je bila morda res idealno zamislena. Ideali so vrlo potrebi za življenje, ampak isto realno življenje podere marsikak ideal. Življenje je pač realno, niti kakor pa ne idealno, in odtot konflikt med realnostjo in idealom. Ne more se trditi, da liga ni ničesar storila ali doseglja, posebno na polju, kjer niso se krizali kaki osebni interesi. Ko se prikažejo taki interesi, ki se ne skladajo z ideali lige, ostane liga le na papirju. To se je videole pri Japonski, in to se kaže tu i zdaj, ko italijanski interesi, kakršne si je zamislil vsaj Mussolini, pridejo v navskriž z ideali lige. Liga ima ideale o rešitvi raznih sporov, ampak meča nima, in ko kdo potegne meč, je liga brez moči, le na papirju. Kakor mačka okoli vrele kaše se vrtijo vsaj oni, ki nekaj pri ligi pomenijo, okoli perečega vprašanja. Stvar je že prav smešna. Posvetujejo se in tuhtajo, Mussolini pa pravi na vse: nak. To bi lahko že davno vedeli, in Italija tudi ve, da bo ostalo le pri besedah. Govorijo o nekem bojkotu Italije, pa vzamejo skoroda vsako besedo zopet nazaj, ko so nekaj rekli o bojkotu. Beseda pač ni meč, in meč je potegnila Italija.

En meč bi mogel nastopiti zoper meč. Morda je prav radi tega Angleška malo nervozna: narodi črne ali rjave polti bi ogrožali evropske kolonije. To bi bil neki meč, pa ne vem, če je napočila doba za te narode.

Stara prikazen

Dobro se spominjam, ko se je začelo klanje in ni ga hotelo biti konec v par tednih, kakor so govorili krogi, ki so pričeli ples. Mož, ki je imel edinega sina na bojišču, je ves obupan priletel k meni in nekako očitajoče popraševal: Zakaj papež ne izpregovori, zakaj ne ustavi te morije? Je govoril, ampak nihče ga ni hotel poslušati in morija je šla do izčrpanja.

Svet nehote spozna, dasi noče, da je v papeštvu edina moralna sila, ki prihaja v poštev, ako vse zbesni. Ampak samole moralna je ta sila, in pri morali ni nobenega sile, in nobena moralna sila ne more odpraviti človeške svobode. Pri ljudeh samih je, da silo morale vpoštevajo, ali tudi ne vpoštevajo.

Tudi zdaj je tako, ko vsaj preti spopad med Italijo in Abesinijo, ki gotovo ne bo ostal osamljen, ako se res razvname. Res je papež izpregovoril, kakor je svet pričakoval. Javila se je pa stara prikazen. Ni tako izpregovoril papež, kakor je svet, ali vsaj del sveta, pričakoval. Ako bi bil pa papež drugače izpregovoril, bi pa morda ravno isti krogi napadli papeža, da je tako izpregovoril, ker bi mu očitali, da se "meša v politiko". Izpregovoril pa je, in pravilno je izpregovoril, kot moralna sila je izpregovoril, ker

papeštvu ni svet, in svet ni papeštvu. Vsaj za tiste, katere zadene govor v prvi vrsti, pa velja zoper stari rek: resnica oči kolje. Kdor ve, kaj je moralna sila, je že naprej vedel, kakšen odgovor bo prišel na papežev govor o vojski.

NADŠKOF DR. ROŽMAN V JOHNSTOWNU

Chicago, III.

Tudi Chicažani smo culi vabil clevelandskih Slovencev, ki so uljudno vabili na slavnost odprtja Baragovega spomenika. Že smo iskali razne izgovore, kakor oni, ki so bili povabljeni na Gospodovo ženitino, pa se niso odzvali in se izgovarjali na razne načine. Toda močna zavest je konečno zmagal nad omahovanjem rekoč: Baragova proslava sama je tako pomemljiva in važna, da se njej ne sme nihče odtegniti, pa bilo karkoli. Povrh so pa naši Clevelandčani zavedni možje in žene, ki soše vsikdar radi posečali tudi naše chicaške važnejše in pomemljiveje prireditve, torej vzrokov dovolj, ki so odločno zahtevali trdnega sklepa za poset velike pomemljive Baragove proslave zadnjo nedeljo.

Zadnje dni smo začeli agitirati za udeležbo. Celo "mitingo" smo sklical za gotov večer in nekateri so se že celo bali, kdo bo plačal "rajetno" za prostore, pa je Bog nam naklonil poseben prostor za "mitengo" in po vrhu še brezplačno razsvetljavo, tako da smo lepo v lepem redu "zborovali" in sklenili, da gremo v Belo Ljubljano pogledat kaj delajo ter zraven seveda predvsem na veliko Baragovo slavnost.

Rečeno storjeno. Nekateri so jo popihali z automobilem, drugi z busi, in mnogi z vlakom. Potovali smo gotovo vsi dobrot, ker smo se mnogi potem na slavnosti sešli. Kakih sedem je sedlo nas v vlak v petek večer dne 20 sept. Jaz in večer, d. Hugo sva vzel spalni voz. Father Hugo pravijo, da imajo vedno rajši vrhno posteljo. Sklepal sem zakaj. Nekateri imajo vrhne postelje rajši vseled tega, ker so imeli bridke skušnje na vožnjah po morju. Pa naj bo kakor hoče. Mr. in Mrs. Golenko pa sta se vozila v osobnem vozu ter z njima še dve Kaukegančanke, Mrs. Barle in Mrs. Drolnič.

Noč smo srečno prebili in zjutraj smo že bili v "beautiful Ohio." Sicer se je tisto sobotno jutro dokaj kislo držalo tamkaj v Clevelandu in smo že misili, da bo zdaj pa zdaj vlij dež. Pa le ni in pozneje se je vreme vredilo. V nedeljo pa je bil naravnost najlepši dan, da si boljšega govorila nihče ni mogel želeti.

Ko smo izstopili na postaji so nas že pričakovali. Mene in Fathra Hugona sta čakala mojega prijatelja Mr. Antona Mr. Jože Poznič, soprog de.

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Napisal:

'Deklica z odprtimi očmi'

PIERRE L'ERMITE
Prevod iz franco-
skega izvirnika

"Ljubi Bog!"

"Saj vendar ne dvomiš?"

"Ne, o Bogu nikoli ne bom dvomil, jaz sem prepričan kristjan. Toda kdo mi je priča, da ima kaj opravka z Rolandino potroko?"

"Moj fant, budi temu kakorkoli, udaj se v Njegovo voljo, kajti On najbolje ve, česa nam treba. Vsak dan molim zate. Tudi tvoj oče moli zate. Vsi trije pa se bomo zaobljubili svetemu Filbertu... Fant moj, lepo se udajmo vsi v božjo voljo, vsikdar si ponavljajmo: "Bog me vidi in me ljubi." Tako se vsemu v bran postavimo."

"Uboga moja mama! Ti mi govorиш kakor pač veš in moreš... hvala ti! A jaz, jaz ne vem, kaj mi je storiti Oh da! Moji zame... Bog me varuj... Bog me drži za obe roki... Še nikoli se nisem čutil tako blizu prepada kakor danes..."

Istega večera, ko je solnce zašlo za pliersko skalo v razkošju barv, je neki mladenič hodil gor in dol po peščeni poti, ustavljal se, spet hodil in spet se ustavljal...

Ljubljeni otok pa, kakor da iz vseh svojih moči hoče potolažiti svoje ljubljeno deťete, kopal ga je v svoji zlati svetlobi, obdaja, božal ga s toplo roko južnega vetra:

"Poglej Filbert... tudi tu na meni je svetla in dišeča lepota! In jaz ti ostanem, ostanem ti za vselej!..

A kaj je okvir, iz katerega so ukradli sliko?

Kaj je priroda, katero je duša zapustila!

Čemu bodi neizmerna lepota večera, če ne kiti več čela ljubljene devojke!

In vsa materina ljubezen ne more napolniti praznote, ki jo je zapustila v mladičevem srcu ona druga ljubezen, ki jo je imel v mislih Bog, ko je pred Adamom dejal v zemskem raju: "Ni dobro človeku samemu biti!.."

Res je, ubogi Filbert...

XXVII. POGLAVJE

V predelku drugega razreda, okoli enajstih ponoči, koncem prvega tedna meseca oktobra.

Vlak je prenapolnjen, kakor je bil prejšnjega dne prenapolnjen avtobus.

Vsi predelki vseh razredov so natrpani s potnikom. Koliko jih je, ki so plačali svojo vozovnico, pa morajo prenočiti po hodnikih naslonjeni na svoje kovčege. Povsodi je videti smeti in odpadke, kajti potniki so jedli in pili in pometaли ostanki na tla: zmečkani časopisi, masten papir leži pod klopni, ki nosijo žalostne sledove umazanega čljevja.

Sunkoma sopihajoč, zaprašen od sajstega prahu, se vlak približuje glavnemu mestu ter počasi zavira svojo brzino... ustavlja pri signalih ter s prodirnimi žvigi zahteva "prosto progo".

Ob tej uri je prihod na vsak pariški kolodvor podoben vhodu v kak krog Dantejevega pekla. Gore kovčegov, zabojev, pohištva, koles, nahrbtnikov... nepregledne množice potnikov in otrok... do kraja izmučeni nosači, razdraženi železniški uslužbenci, začetek prevelikega napora, ki se začne s pariško sezono.

Ave, Caesar!... Pozdravljen, Car-Na-predeč, tisti, ki postanejo tvoje žrtve, se

klanjajo pred twojimi cariniki in biriči, se klanjajo pred ličnostjo in twojimi mikrobi!...

V tem vlaku sta dve ženski, kakor dve poparjeni ptici... dve ženski, ki očividno nista vajeni potovati, ter sta vstopili v vlak, ki vozi po dnevi, da bi — o porogljivost! — ne potovali ponoči.

Starejša sprašuje vsakogar in prosi pojasnila...

V predelku so sopotniki sprva mislili, da je mlajša služkinja, soberica starejša gospe, to pa zaradi tega, ker je nosila avbico na glavi. Toda zgovorna starejša dama je izjavila, da je mladenka njena nečakinja.

"Pa dobro," je vzklknil debel gospod, "pa naj bo nečakinja!..."

Ženski sta bili že populoma izčrpani, vozili sta se namreč že drugi dan skoraj brez vsakršne hrane, kajti jestvine, ki ste jih vzel s seboj, so bile v kovčugu, ta pa je sam zase potoval v vozu za prtljago.

To je torej šlo skupaj, in morda bo šlo skupaj.

Nekaj drugega pa bo težko šlo skupaj. Tudi opozicija se katero je daroval slavljenec kot je opredelila za borbo, in opoziciji načeljuje dr. Maček. Ne rojstni župniji ob asistenci preč

vem, kakšno naziranje je med

g. Edwarda Gabrenja, kot cere-

monijarja, preč. g. Benedikta Ho-

ge, dijakon in ven. fr. Šircelja,

vi prvrženci tu v Ameriki

proglasili celo ime "jugoslo-

vansko," naj bo potem s tem

označena država ali karko-

likaj, za — anatema, prepo-

vedano, konfirmano, pobito,

uničeno, pokopano, toraj za

nekaj, kar se niti omeniti ne

smo več. Prvvržencem "seljač-

ke stranke" so sledili tudi hrvaški komunisti. Slovesno so

proglasili, da za nje ni nobe-

ne Jugoslavije, nobene jugo-

slovenske ideje, sploh nič ju-

goslovenskega. To bo pač

lastna zadeva teh hrvaških

komunistov, saj pač niso mo-

gli zaostati, ko so Mački

prvvrženci anatamizirali vse

jugoslovansko.

Zdaj pa vidim v nekem po-

ročilu, da je dr. Maček in vsi

opozicionalni elementi le tudi

postavil nekako stranko, opo-

zicionalno stranko pač, in

menda ima to ime: jugoslovan-

ška narodna stranka. Komuni-

sti se gotovo ne bodo pri-

čestital slavljencu in rodbini na

tem velikem dnevu. Obenem pa

je v svoji mojsterski pridigi te-

meljito opisal vzvišeni stan du-

hovnika in njegovo sveto službo,

ki jo vrši duhovnik za ljudi, ki

jih vodi k Bogu.

Po maši se je vršil v šolski

dvorani slavnosten banket, ka-

že je vse lepo pripravljeno.

Kolikokrat sta skočili pokonci misleč,

da je vlak že dospel v Pariz!

Pa še ni bilo Pariza...

"Razumeš," je razkladala teta, "čim

stopiva na hodnik, sva rešeni! Saj si se v

Noirmoutieru dovoljno prepričala, kako

ljubezniv in resen mladenič je Roger Mau-

de. Pokazala sem ti njegovo zadnje pi-

smo... Priporoča nama, naj se ne vzne-

mirjavja, da bo čakal na kolodvor dolgo

pred prihodom vlaka... da se bo pobrigal

za prtljago, zlasti pa, da naju bo popeljal

v tisti hotel v bližini njegovega stanovanja,

kjer bo za naju vse lepo pripravljeno.

Ko se bova lepo odpočili in prespal, naju

bo predstavil svoji rodbini, ki bo nama vsa

na uslugo. Tako bova stopili v bajne, pre-

lepe sanje!... Vem, da zelo ceniš svojo

avbico in vesela sem, da se tako drži obi-

čajev domačega kraja; toda če bi ti Ro-

gerjevi sestri za vsako ceno vsilili klobuk,

mislim, da bi bilo bolje, da se ne bi preveč

obotavljala. Sicer boš prav zala v takem

klobučku, kakršni so zdaj v modi... Že vi-

dim, kako ti bo lepo pristojal! Nosila ga

boš seveda le kolikor časa ostaneva v Pa-

rizu. V življenu je treba toliko kompro-

misov!...

(Dalje)

Tiskarna Amerikanski Slovenec

1849 West Cermak Road

Chicago, Illinois

1849 W. Cermak Rd.

Chicago, Illinois

1849 W. Cermak Rd.